

SVETOVNE RELIGIJE

Spoznal boš:

- krščanstvo - nastanek, širjenje, duhovna in socialna sporočila, vpliv na kulturo
- islam: nastanek, širjenje, duhovna in socialna sporočila, vpliv na kulturo
- stik med religijama in kulturama

1. ura

KAJ ŽE VEM O RELIGIJAH?

Razdelite se v manjše skupine, odgovorite na spodnja vprašanja in svoje ugotovitve predstavite sošolcem.

1. Kakšne vere je večina Slovencev? Mogoče veš, zakaj je tako?
2. Ali si v Sloveniji že srečal ljudi drugačne vere? Katere?
3. Od kod so prišli ti ljudje? So domačini?
4. Od česa je odvisno posameznikovo verovanje? Kdo vpliva nanj? Kako se oblikuje?

5. Spodnje slike prikazujejo tri mesta. Pri vsaki sliki zapiši, kakšne vere je večinsko prebivalstvo mesta. Razloži tudi, zakaj si se tako odločil.

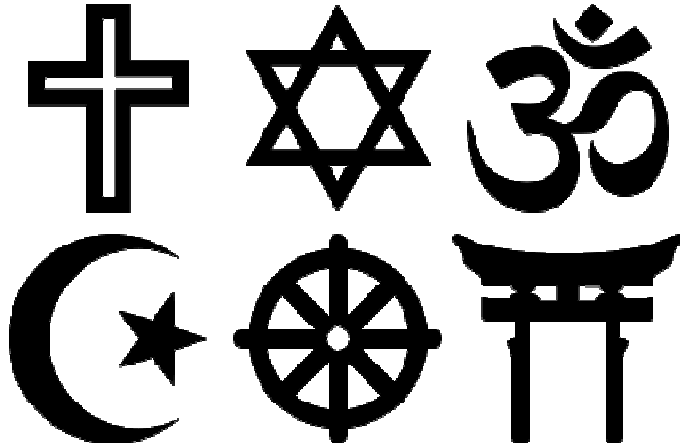
(<http://www.universes-in-universe.de/car/istanbul/ort/e-istanbul-03.htm>; april 2009)

(<http://www.benetke.com/>; maj 2009)

6. Vživi se v vlogo turista. Razloži, kaj moraš narediti ob vstopu v cerkev Sv. Štefana v Postojni, v cerkev Sv. Marka v Benetkah ali v Modro mošejo v Istanbulu?

7. Spodaj je narisanih nekaj simbolov posameznih svetovnih religij? Jih prepoznaš?

(prirejeno po:<http://sl.wikipedia.org/wiki/Religija>; april 2009)

8. Ali poznaš kakšne praznike povezane s posamezno religijo? Katere?

Domača naloga

Napiši svoje mnenje o krščanstvu in islamu. Razloži, zakaj imaš takšno mnenje.

2. ura

KRŠČANSTVO

Spodnje naloge rešujte v parih. Pri reševanju nalog si pomagajte z učbenikom. Ob koncu ure svoje ugotovitve predstavite sošolcem.

1. a) S pomočjo zemljevida opredeli področje pojava krščanske vere ter področja širjenja do konca starega veka.

(Šolski zgodovinski atlas. DZS, Ljubljana 2002, str. 9)

- b) Navedi vzroke za hitro širjenje krščanske vere po rimskem imperiju.

2. Na podlagi vira opredeli pomen Jezusa in pomen njegovega delovanja.

(Dodatni vir je na <http://www.historyforkids.org/learn/religion/christians/jesus.htm>; april 2009)

Jezusa so usmrtili rimske oblasti v Jeruzalemu leta 30 po Kr., pod izmišljeno obtožbo, da je ščuval k upor. Nič kaj spodbuden začetek za novo vero!

Toda že po treh dneh so se po mestu raznesle govorice, da je živ, da je vstal od mrtvih. Nekateri izmed njegovih najbližjih privržencev so zatrjevali, da so ga tudi zares videli. Sedem tednov pozneje so njegovo vstajenje že pogumno oznanjali v javnosti, in sicer prav v mestu, kjer so ga bili usmrtili. Učinki so bili neverjetni: na tisoče Judov in judovskih spreobrnjencev, ki so se vrnili iz drugih delov rimskega cesarstva v Jeruzalem na obisk ali da bi v njem živeli, je začelo verovati, da je Jezus živ in da je bila njegova smrt na križu v resnici del božjega načrta za zveličanje človeštva. V naslednjih tednih in mesecih so se jim pridružili še mnogi drugi.

To so bili zametki krščanske Cerkve, kot je popisano v Apostolskih delih.

(Zgodovina krščanstva. DZS, Ljubljana 1992, str. 57)

Domača naloga

V knjigah ali medijih poišči tri umetnostne dosežke, ki so nastali pod vplivom krščanstva in na podlagi virov opredeli vpliv krščanstva na kulturo (značilnosti).

Povprašaj srednješolca v Italiji, kako krščanska vera oziroma deset božjih zapovedi vpliva na njegovo vsakdanje življenje.

3. ura

ISLAM

Spodnje naloge rešujte v parih. Pri reševanju nalog si pomagajte z učbenikom. Ob koncu ure svoje ugotovitve predstavite sošolcem.

1. Na podlagi vira opredeli pomen Mohameda kot začetnika islama.

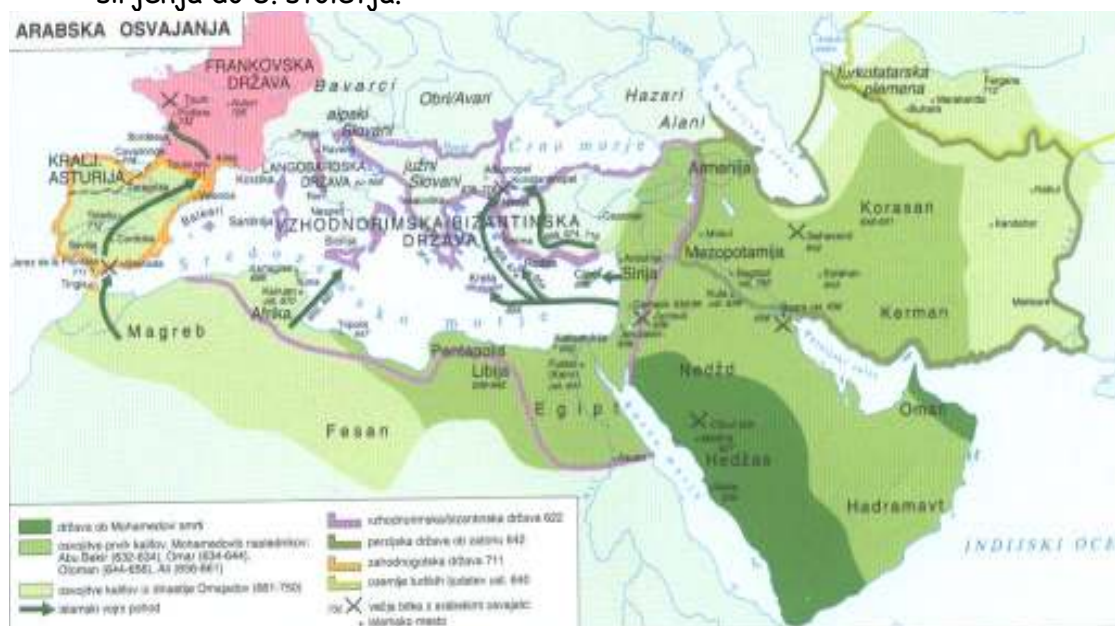
(Dodatna vira na <http://historyforkids.org/learn/islam/history/mohammed.htm>; april 2009 in <http://historyforkids.org/learn/islam/history/history.htm>; april 2009)

Mohamed je, sledeč svojemu verskemu poklicu iz leta 610, oznanil sporočilo islama (arabska beseda, ki pomeni »podredivitev božji volji«). Njegov nauk je vseboval: sodbo, ki čaka svet in ki bo slehernemu človeku prinesla nagrado oziroma kazen za njegova dela, in nauke *Alaha*, stvarnika in sodnika. Poleg tega je Mohamedovo oznanilo muslimanskim vernikom naglago pet pglavitnih dolžnosti: izpovedovanje vere (»Ni drugega Boga razen *Alaha*, Mohamed pa je njegov prerok«), molitev petkrat na dan, dobrodelnost, post v svetem mesecu *ramadanu* in romanje v Meko.

Mohamed je junija leta 622, potem ko so v Meki njegovo oznanilo slabo sprejeli, sklenil, da odide v Medino. Ta tako usodna preselitev v Medino, prerokovo mesto, se imenuje *hedžra*. Pomenila je začetek nove ere in več sreče za Mohameda – in začetek islamskega koledarja. V Me-

(Zgodovina krščanstva. DZS, Ljubljana 1992, str. 235)

2. a) S pomočjo zemljevida opredeli področje pojava muslimanske vere ter področja širjenja do 8. stoletja.

(Šolski zgodovinski atlas. DZS, Ljubljana 2002, str. 9)

b) Navedi vzroke za hitro širjenje muslimanske vere.

(Dodatni vir je na <http://historyforkids.org/learn/islam/history/history.htm>; april 2009)

Islamsko skupnost so zdaj vodili kalifi, to je »nasledniki«. Na širjenje islama zunaj arabskih meja je vplivalo več reči, poglobitna pa je bila izredna verska gorečnost, ki so jo zanetili Mohamed in njegovi prvi spreobrnjenci, tako imenovani »spremljevalci«. Že v prvem stoletju po prerokovi smrti je islam dosegel Atlantik (Maroko) in reko Ind (Pakistan). Na tem velikanskem območju je nastal teokratski imperij, vodili pa so ga kalifi, ki so združevali verske in politične funkcije. Arabski vojaški poveljniki so postali civilni upravniki osvojenih območij in predstavniki kalifov.

(Zgodovina krščanstva. DZS, Ljubljana 1992, str. 235)

3. a) Navedi pet stebrov islama in zapiši njihov socialni pomen.

(Dodatni viri na <http://historyforkids.org/learn/islam/religion/index.htm>; april 2009)

b) Povprašaj srednješolca v Turčiji, kako muslimanska vera oziroma pet stebrov islama vpliva na njegovo vsakdanje življenje.

4. Na podlagi slikovnega gradiva in besedila¹ navedi značilnosti muslimanske kulture.

The first buildings that were built in the Islamic Empire were designed by Greek architects who had already been living in the area when the Arabs conquered it. Because of that, these buildings look a lot like earlier buildings in the area - Late Roman Empire buildings. But because they were now building Islamic mosques and not Christian churches, these Greek architects were able to experiment with some new forms, developing a new Islamic style.

Kairouan (about 800 AD)

Great Mosque at Cordoba

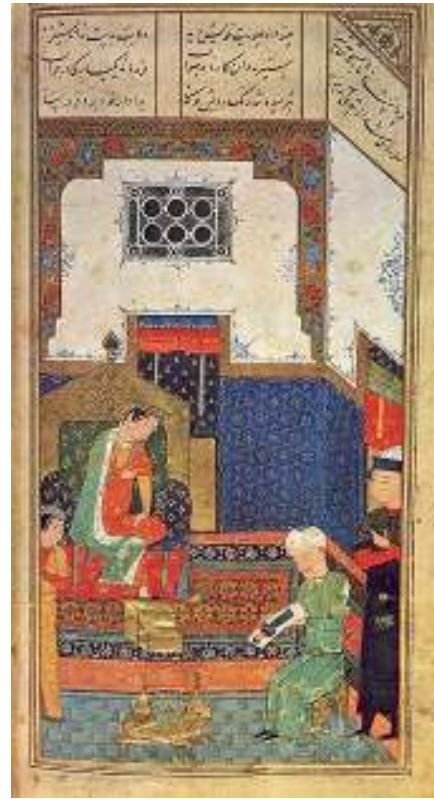

Al-Hakim mosque (Cairo, 990-1013 AD)

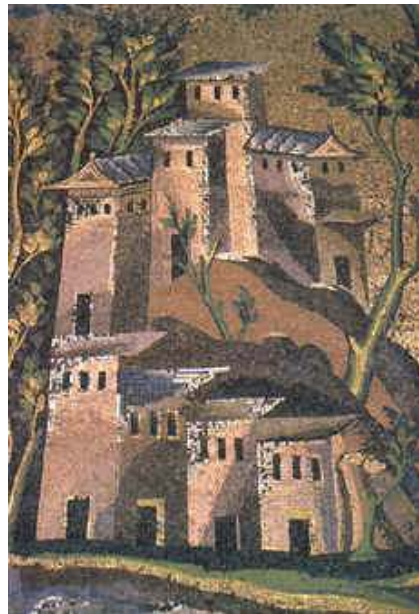
¹ Povzeto po (<http://historyforkids.org/learn/islam/architecture/index.htm>; april 2009 in <http://historyforkids.org/learn/islam/art/index.htm>; april 2009.

Mosaic from the Great Mosque in Damascus

Iskander (Alexander the Great), Persian miniature from Herat, 1400's AD

Another mosaic from the Great Mosque in Damascus (about 710 AD)

4. ura

STIK MED RELIGIJAMA IN KULTURAMA

1. Preberi vir in napiši tri podobnosti in tri razlike med krščanstvom in islamom.

Zanimivo je, da je Meka, kjer se je rodil islam, od Jeruzalema, kjer je stal znameniti judovski tempelj, kjer je bil križan Jezus Kristus in kjer se je rodilo krščanstvo, oddaljena le kakih tisoč kilometrov. Tri največje religije našega časa, judovstvo, krščanstvo in islam, so zrasle pravzaprav na istem zemljepisnem območju. Pomembno je vedeti, da je Bog, v katerega verjamejo judje, kristjani in muslimani, pravzaprav isti, le da se v vsaki od teh ver imenuje drugače. Vse tri religije so monoteistične, kar pomeni, da – za razliko od mnogobožnih in malikovalskih – priznavajo samo enega boga. Seveda so med njimi velike razlike; najpomembnejše zadevajo predstavo o Božjem poslancu, osebi, ki jo je Bog izbral, da bi prek nje komuniciral s človeštvom. Pri judih je to Mojzes, pri kristjanih Jezus Kristus in pri muslimanih Mohamed. Pomembno razhajanje je v tem, da judje in muslimani verjamejo, da sta Mojzes in Mohamed človeka, izbrana in navdahnjena od Boga, pa vendarle samo človeka, kristjani pa verjamejo, da je Kristus Božji sin, ki ima poleg človeške tudi božjo naravo.

Poglejmo, v kakšnih okoliščinah je nastal islam. Kot vemo, v Arabiji ne dežuje pogosto, zato se tamkajšnji ljudje nikoli niso mogli ukvarjati s poljedelstvom, ampak so od nekdanj nomadi in živinorejci. V razbeljeni puščavi je voda največje bogastvo. Naselja so vedno blizu stalnih izvirov. Najpomembnejše mesto v Arabiji je bila Meka, kjer je bilo glavno svetišče mnogobožcev, kar so bili pred Mohamedom vsi Arabci. Meka je bila trgovsko mesto, kjer so se križale karavanske poti z vzhoda in zahoda. V Meki že od nekdanj stoji kvadratasta stavba, ki se imenuje Kaba (tudi Kaaba). Vanjo je vgrajen črni kamen, o katerem izročilo pravi, da ga je Bog vrgel na zemljo iz raja, ko je od tam pregnal Adama.

Nič čudnega ni, da na tem mestu omenjamo biblijskega Adama. Muslimani imajo o praočetih človeškega rodu enaka verovanja kot judje in prek slednjih kristjani, kar priča o tem, da so vse tri religije samo veje istega starodavnega debla. Le osebna lastna imena se nekoliko razlikujejo: Adam je Adem, Abraham je Ibrahim, Jakob je Jakub, Mojzes je Musa, Jožef je Jusuf itn. Zgodbe o njih pa so v vseh treh religioznih tradicijah v osnovi enake.

(Janković, V. Resnice, miti in legende. Modrijan, Ljubljana 2000, str. 170)

2. Preberi spodnje besedilo, ki govori o bogu in nastanku sveta kot je zapisano v Koranu. Kaj pa je o nastanku sveta napisano v Svetem pismu?

On je Alah – Edini! Alah je vsakogaršnje zatočišče, ni spočel niti bil spočet in njemu ni nihče enak. (CXII, 1–4)

Ustvarjanje neba in zemlje, menjave noči in dnevov, ladja, ki pluje po morju s koristnim tovorom za ljudi, dež, ki ga Alah spušča z neba in z njim vrača življenje zemlji, po kateri je posejal vsakršna živa bitja, sprememba vetrov, oblaki, ki lebdijo med nebom in zemljo – vse to je zares dokaz za tiste, ki imajo razum. (CXII, 164)

(Janković, V. Resnice, miti in legende. Modrijan, Ljubljana 2000, str. 198)

3. Spodnji odlomki iz Korana govorijo o moralnih načelih, na katerih sloni islam. Poišči podobna moralna načela pri krščanski veri.

Alah zahteva, da se spoštuje vsakogaršnja pravica, da se delajo dobra dela, da se bližnjemu da. Razvrat in vse, kar je odvratno, in nasilje pa prepoveduje.

Ne sledi ničemu, česar ne poznaš! In za sluh in za vid in za razum, za vse se bo zares odgovarjalo. (XVI, 90)

Ne hodi po zemlji ošabno, kajti zemlje ne moreš prebosti in hribov ne moreš v višini doseči. (XVII, 37)

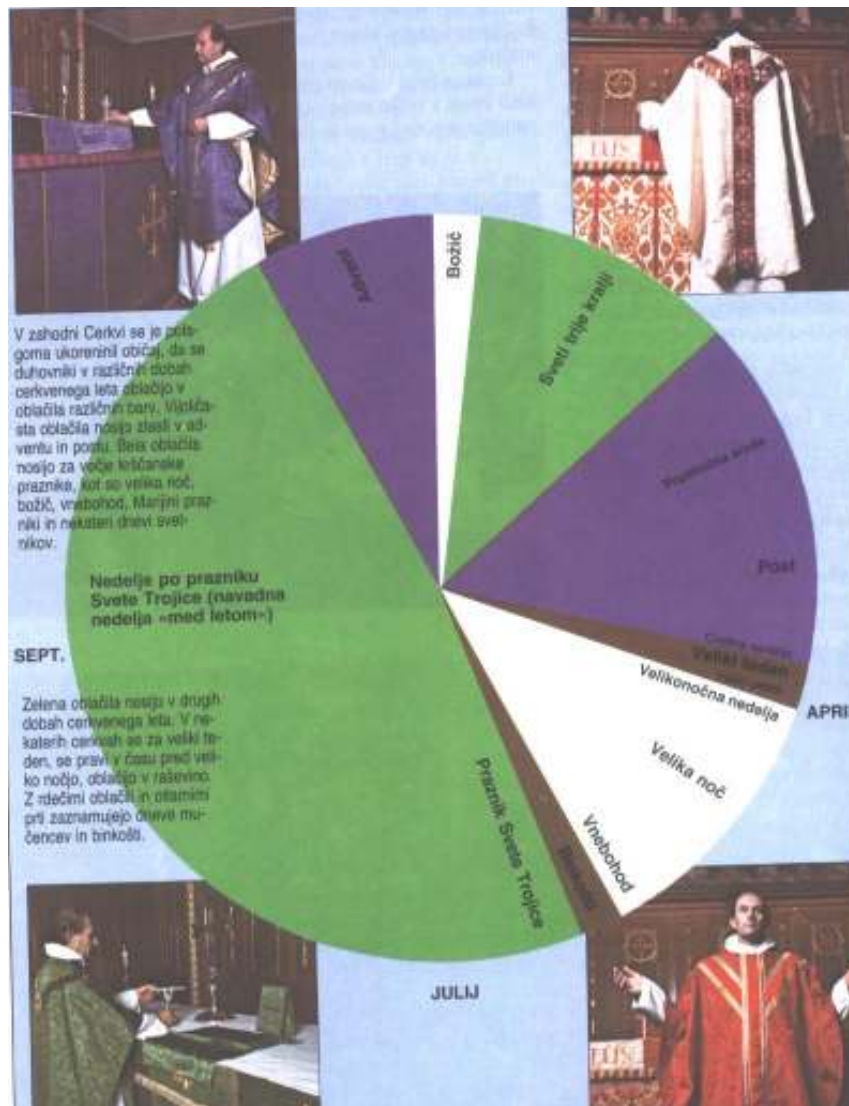
O, verniki, naj se moški drug drugemu ne posmehujejo, mogoče so drugi boljši od njih. Tudi ženske naj se ne posmehujejo druga drugi. In ne kregajte drug drugega in ne obkladajte se z grdimi imeni.

Varujte se mnogih sumničenj, nekatera sumničenja so resnično greh. Ne zalezujte drug drugega in ne obrekujte drug drugega. (XLIX, 11–12)

Koran predpisuje še več stvari: ljudje naj bodo dosledni in ponosni, varujejo naj se hinavščine, držati morajo besedo, spoštovati obred molitve in v mošejo priti v najlepših oblačilih. Zanimivo je, da je Alah pripravljen odpustiti tistemu, ki je storil slabo dejanje in grešil, vendar se za to iskreno kesa (tako kot v krščanstvu). Pomembno je seveda,

(Janković, V. Resnice, miti in legende. Modrijan, Ljubljana 2000, str. 199)

4. a) Oglej si sliko krščanskega cerkvenega leta.

(Zgodovina krščanstva. DZS, Ljubljana 1992, str. 32)

b) Prosi srednješolca iz Turčije, naj ti pošlje seznam muslimanskih praznikov oziroma sliko muslimanskega cerkvenega leta.

c) Primerjaj cerkveno leto pri obeh religijah in svoje ugotovitve zapiši.

Domača naloga

V medijih poišči vira, ki govorita o krščanski in muslimanski veri.

Kakšno je stališče avtorja do posamezne vere? Poskusi ugotoviti, zakaj ima avtor takšno stališče.

Ali se strinjaš z avtorjem članka? Svoj odgovor utemelji.